

Z kronik obce Šternov

před sloučením – tedy do roku 1950

PAMĚTNÍ KNIHA
OBCE
ŠTERNOVA.
Založena roku: 1913.

Drhal Tomáš,
radní

Kučich Jan,
starosta

Bláček Petr,
radní

Členové obecního výboru:

Koráček Petr,
Koráček František,
Jelínek Karel,

Florián Petr,
Hana Tomáš,
Lvoňová Petr.

Obec Šternov vznikla roku **1786** z bývalého svobodného, později vrchnostenského dvora zvaného Proskova. Z něj se zachovala sýpka, která byla přestavěna na vinopalnu.

Politicky byla obec samostatná od roku **1860**. Tento dvorec byl rozdělován úředníkem Šternem, který jej nazval Šternhof – Šternov (Sterne – hvězda, Hof – dvůr)

V roce 1794 vyhořela újezdská škola, dům č. 37 (Šulákovo kamenictví proti kostelu – dnes zlikvidováno). Učilo se tehdy ve Šternovském dvoře č. 1 a třída byla také u Laštůvků v Nádražní ulici. Od roku 1863 se učilo v nové školní budově č. 144, kde je dnes pošta. Ve Šternově bydlel i učitel.

- Šternovská kronika začíná rokem **1913**, kdy byl starostou Jan Kulich, radními Tomáš Drkal a Petr Blažek.
- Členové obecního výboru byli: Petr Kozák, František Kozák, Kašpar Jelínek, Petr Florián, Tomáš Staňa a Petr Svoboda.
- V roce **1914** píše kroniku starosta Jan Kulich a je (ale mohl se projevit jinak?) na straně Rakousko-Uherska a Německa.
- Uvádí seznam narukovaných, povolanych a padlých.
- Úřady tehdy (za I. sv. války) bylo určeno na 1 osobu 7 kg mouky na měsíc a vše ostatní bylo zrekvírováno. Lidé však obilí schovávali a kšeftovali s ním.
- Vystavovaly se lístky k odběru potravin, v obchodech ale nebylo nic k dostání. Přestože starosta vybízel k pokračování, další zápisy v kronice jsou až z roku **1924** a píše je obecní kronikář Petr Kozák.
- Obec Šternov má v tomto roce 57 domovních čísel a 267 obyvatel.
- V obci bydleli většinou maloročníci a dělníci, kteří jezdili za prací do Brna. Byl tu jeden kovář a jeden řezník, v ostatním byl Šternov odkázán na Újezd.
- V roce **1910** tu byl založen obchod s léčivou hořkou vodou Šternovkou, jehož majitelem byl velkoobchodník Izidor Wolf.

Školství a ovčáři

I. Obecní škola smíšená pětilétní
 "Kde se má nové a staré školství
 spojuje školy z Rulce"

II. Špeštářská škola smíšená
 s dvojnásobnou třídou

III. Ovčářský svaz. L. Spolek legionářů

V. Tělocvična lidová knihovna
 atd. atd. atd.

První sčítání v republice v 1921 provedeno v našich újezdech:

I. Svět obrátců:

Újezd	Rychmanov	Šternov
Uč. 306	165	118
1043	165	145
kol 1949	326	263
2588		

Domů 311 70 55

let. 1938 326 263

Roční 11

II. Všeobecní sčítání v 1949:

Újezd	Rychmanov	Šternov
číslo domů 1702	157	253-212
číslo lidí 10	165	175
číslo škol 146		3-149
číslo výjezdů 84	4	3-91
číslo dětí 7		4-11
1949	326	263

Sčítání obecního zastupitelstva

13 mandátů sociální demokracii
 6 " lidová strana
 6 " agráři

Kaloušek Karel
 starosta

První sčítání v republice v obcích Újezd, Rychmanov a Šternov z roku 1921

Svěcení školy v Újezdě u Sokolnic z roku 1909

- Sama obec vlastní 17 měřic polí, kolem 200 ovocných stromů a domek pro obecního sluhu (č. 36).
- Obyvatelé byli katolíci, pět rodin Čechoslováků a jedna rodina židovská.
- Zvětšil se zájem o pěstování cukrovky ve velkém, prodávaly se pozemky farního obročí – ceny byly kolem 4 000 Kč za jednu měřici.

Rok 1924

- Měl dlouhý a veselý masopust a budilo to dojem blahobytu.
- V republice jsou různé aféry a neslouží nám to ke cti. Je to samá nepoctivost, korupce a sobectví.
- „Úroda byla toho roku pěkná a vesele se mlátí.“
- V Újezdu pracují dvě, ve Šternově jedna elektrická mlátička. Ceny obilí stoupají: ječmen 250 Kč, pšenice 240 Kč, žito 220 Kč. Vydařila se cukrovka – až 80 metráků na měřici.

Rok 1925

- Nezačal dobře. 15. února se přehnal obrovská vichřice a způsobila mnoho škod na střechách.
- Cena brambor je 60–80 korun za metrák.
- V městech jsou protidrahovní demonstrace.
- *Ovšem opět byl dlouhý a veselý masopust.*
- Sňatky byly za rok jen tři.
- Krutá zima zdržela jarní práce, protože až do 25. března bylo jako o vánocích.
- Od dubna se opravuje silnice v katastru Újezdu, dláždí se od telnické cesty až po Vymazalovo.
- Při žních zase přišly deště a mandele obilí se vozily už k pěti mlátičkám. Mokré, takže se těžko prodává a ceny jdou dolů – na 140–160 Kč za pšenici, žito za 140 Kč za měřici.
- 2. srpna František Bébar – oblíbený farář, slaví své 25. kněžské jubileum.
- 28. září se světí nové zvony – na hlavní věž umíráček a na věžičku kostela pozdvihováček.

Pohled na kostel Petra a Pavla v Újezdě

Pohlednice ze Šternova u Sokolnic

- Orel sehrál divadlo na ostrůvku u mlýna s velkou účastí.
- 15. listopadu jsou volby do obcí, 26. listopadu do senátu – zvítězila strana lidová.
- Prosinec – přijelo kino MIK a hraje denně. Má stále vyprodáno.

Rok 1926

- 10. ledna na sokolském plese 120 osob.
- 16. ledna na věnečku komunistů u Matoušků 140 osob.
- 17. ledna na orelský věneček přišlo 190 osob.
- Ani tento rok ale nezačal dobře, 16. března byl v Rychmanově velký požár, který napáchal četné škody.
- V dubnu způsobila mšice hrachová velké škody na jetelech. V tomtéž měsíci došlo ještě ke dvěma požárům, způsobeným vařením brambor v kotlích. Shořely chlévy a kolna, vznikly škody na strojích.
- V květnu černé housenky poškodily řepu tak, že se některé pozemky musely zaorat.
- V polovině července do žní přišly deště a polovina úrody byla zničena.
- Zato od listopadu až do poloviny prosince bylo počasí jako v máji.

Rok 1927

- Do 25. ledna byl pořád déšť, přes únor správná ledová zima.
- V lednu a únoru bylo mnoho plesů a zábav.
- *„Sokol měl 65 párů, živnostníci u Palečků 93 párů, na selském plese u Šafaříků 65 párů, věneček v Orlovně měl dokonce 110 párů – lidovci vždycky vedou.“*
- 20. února začaly práce na registru Litavy, kde pracovalo kolem 200 lidí.
- V dubnu bylo chladno a špatně vzcházela řepa.
- 12. a 14. května byl velký mráz, takže bylo zničeno kvetoucí ovoce, částečně řepa, kukuřice i obilí. Navíc bylo toho roku moc myší.
- O žních se u Šternova našly kostry z napoleonské doby, které byly převezeny na Mohylu míru.

Úkázka pohlednic z Újezda u Brna

Pohled na dům č. 11 a ulici Sušilovu

- Koncem srpna se začaly kopat základy nového mostu ve Šternově a za osm týdnů byl železobetonový most hotov.
- 16. října byly obecní volby, kde však postavili kandidátku pouze lidovci, a tak zůstalo, bez volby, staré obecní zastupitelstvo.
- V zimě přišly mrazy a kolem 20. prosince bylo osmnáct stupňů pod nulou.

Rok 1928

- 3. února se začíná drenážovat kolem řeky Litavy.
- 1. dubna byl znovu zřízen rybník při řece pro Šternov a Újezd za 26 000 Kč. Voda se čerpala pumpou na elektrický pohon.
- 11. května přišel velký mráz, a tak zase pomrzly květy na ovocných stromech, brambory a kukuřice. Pod stromy lidé rozdělávali ohně.
- 1. června 1928 byla v Brně zahájena výstava soudobé kultury a 8. června jel na výstavu T. G. Masaryk přes Židlochovice.
- 17. června bylo zřízeno telefonické spojení.
- 10. listopadu byla dokončena regulace Litavy, ale klesla voda ve studních, takže musely být prohloubeny.
- Prosinčové volby vyhrála opět strana lidová.

Rok 1929

- Krutá zima, jaká nebyla posledních 150 let. Pomrzly stromy, cesty byly nesjízdné, prohazovaly se závěje až sedm metrů vysoké. Ještě koncem ledna bylo dvacet pod nulou, začátkem února 25 stupňů pod nulou a 4. února naměřili 32 stupňů pod nulou (v Čes. Budějovicích 38).
- Počátkem července zase přišla vedra kolem 40 stupňů ve stínu – 23. července 46 stupňů ve stínu.
- Konaly se velké oslavy 1 000. výročí smrti sv. Václava a byl postaven domek s pumpou s elektrickým pohonem na čerpání vody do rybníčku.

Restaurace pana Františka Fojtla na Nádražní ul., později restaurace pana Laštůvky

Stolařská dílna p. Menšíka

Rok 1930

- Tento rok je poznamenán počátkem hospodářské krize – nezaměstnaností.
- Na stavbu měšťanské školy v Újezdě dala obec 15 000 Kč, které si vypůjčila, stejně jako 10 000 Kč na regulaci řeky.
- Na budování plánovaného koupaliště už prostředky nezbyly.

Rok 1931

- 5. července jel T. G. Masaryk přes obec, kde všichni nastoupili k uvítání. Prezident nezastavil, jel do Slavkova, kde promluvil u Mohyly míru.

Rok 1932

- V druhé polovině února propukají demonstrace nezaměstnaných, proti kterým zakročilo četnictvo, policie a vojenská stráž.
- 31. července se konala primice Ti. Popeláka v Újezdě.
- 9. září probíhá sbírka na pomoc Nikolčicím postiženým katastrofální povodní.
- Pro velké sucho byla špatná sklizeň řepy a brambor.
- *„Stížnosti a pomluvy starosty Františka Krejčířka jsou neodůvodněné.“*

Rok 1933

- 22. ledna – fašistický přepad židenických kasáren, který se nepodařil – vojáci byli pohotová. Organizátoři přepadu Kobzinek a Gahdl byli dopadeni v Srbsku.
- 22. února bylo usneseno přemístit kříž Josefa Černého, který byl Na trávníkách – v proluce za domem Kašparovských, ke šternovskému mostu. V kříži byla nalezena plechová schránka, která však byla zničená a listiny v ní nečitelné.
- 30. dubna byl kříž předán veřejnosti a pamětní listina dána do podstavce kříže ve speciální plechové schránce.

Pohlednice z Rychmanova

Pozdrav z RYCHMANOVA.

Pohlednice z Újezda u Sokolnic

Rok 1934

- Jsou tuhé mrazy a velké sucho, 1. srpna byla velká průtrž mračen. Blesk udeřil do domu paní Zapletalové v Újezdu.
- Na Štědrý den padá první sníh.

Rok 1935

- 30. března přišel velký mráz.
- 1. května padal sníh, takže byly zničeny květy na stromech.
- 1. června vyhlásila vláda obilní monopol.
- V prosinci odchází ze své funkce T. G. Masaryk a novým prezidentem se stává Dr. E. Beneš.

Rok 1936

- 12. ledna zemřel člen obecního zastupitelstva František Fabin. „Pěkné hodnocení hudebníka a hasiče.“

Další léta jsou bez zápisu.

Rok 1939

- Novým kronikářem je Vojtěch Kozák.
- 23. července přišla velká bouře, vichřice a průtrž mračen. Vznikla velká škoda na obilí a na zvěři, zvláště na koroptvích.

Rok 1940

- Krutý mráz bez sněhu způsobil uhynutí koroptví a hodně škod okousáním stromů od zvěře. Téměř všechna ozimá pšenice vymrzla, také veškerý starší jetel a 60 % žita. Byly poškozeny květy stromů. Ještě 20. dubna přišel mráz, takže byla toho roku malá úroda.
- Toho roku začínají první zápisy o válce, a to i rok zpětně. Válečné události, aby vůbec mohly být zapsány, musely být psány proněmecky. Starostou je v té době Jan Staňa.

Veřejné cvičení sokolského dorostu v Újezdě u Brna 22. 8. 1909

Veřejné cvičení ženského odboru Sokola v Újezdě u Brna 22. 8. 1909

Rok 1941

- Velice tuhá zima a vánice, led na řece je až 75 cm silný, ale 22. února je najednou 22 stupňů teplo. Litava tedy náhle odmrzla a ledy ucpaly mosty. Voda vystoupila ze břehů do polí a do vesnice. Musel se vystěhovat Obecní dům a pět dalších domů. Voda na polích vystoupila až do výšky jednoho metru.
- 24. února Němci rozstříleli ledy, silnice byla nesjízdná, naproti vodárně stálo ještě 45 cm vody a pohroma trvala až do 26. února.
- Po žních byly velké válečné dodávky, takže na osobu se mohlo ponechat jen 25 kg tvrdého obilí. Nikdo nařízení ale neposlechl, všichni si úrodu poschovávali.
- 10. prosince přišel mráz a o vánocích bylo 25 stupňů pod nulou.
- Okresní úřad nařídil odebrání obecních kronik a jejich uložení v Židlochovicích u okresního úřadu. Tam byla kronika uložena 12. ledna 1941 a další události jsou tedy psány dodatečně.

Rok 1942

- „*Válka zuří jako ďábel.*“ Němci vyhánějí Čechy z jejich domovů. Ve Šternově ne, ale v Rychmanově to postihlo Jana Jelínka. Odešel do Šternova, kde mu Staňa dal dům, který mu patřil.
- Válečné dodávky vajec činí 60 vajec od jedné slepice.

Rok 1943

- Začíná tuhá zima – 13 stupňů pod nulou. Zima, sníh, vítr a válka.
- Na řepě jsou opět černé housenky.
- Na brambory je sucho – panuje celková neúroda.
- Obcím byly odebrány kroniky v roce 1941 a vráceny až v září 1946.

Rok 1944

(psáno zpětně)

- Zima, vítr, sníh a konec války v nedohlednu. Časté prohlídky a výhrůžky, zatýkání pro poslech cizího rozhlasu. Němci nutí lidi do kopání zákopů.

František Vrzal – pekařství

Trafika postavená vedle rychmanovské zvonice, majitel pan Blažej Nesnídal – trafiku dostal jako válečný invalida

Rok 1945

- Konečně vítězství! Zima, sníh, vítr, teprve v březnu propuštění z kopání zákopů. Bomby padají na Slovensku a začínají padat i k nám. V neděli **14. dubna** nad obcí létala ruská letadla. *Nastala doba bratrské lásky jednoho ke druhému.*
- Bomba na poli udělala kráter téměř pět metrů hluboký a osm metrů široký. Zakopávali se do ní padlí koně.
- **15. dubna** jsou občané poschovávaní ve sklepích. Rudá armáda útočí na obec.
- **23. dubna** byl vyhozen most přes Litavu. Němci utíkají.
- Ve tři čtvrtě na tři odpoledne přišli první rudoarmějci a dva byli ze střech Němci zastřeleni. Další nepadli a v šest hodin byla obec osvobozena.
- Při útěku Němci zapálili obchod se smíšeným zbožím pana Stani a vyhořela a byla rozbita také lékárna Theodora Merlíčka.
- **9. května** byla vlast osvobozena a začala práce.
- Byl nedostatek koní.

Rok 1946

- Ve volbách vyhrála lidová strana. Dostala sedm mandátů, komunisté tři, národní strana 1 a soc. dem. také 1.
- Rok byl neúrodný na ozimy, na jařiny dobrý.

Rok 1947

- *„Bůh dopustil velikou neúrodu na polích a ve chlévech pádem dobytku.“*
- V jarních měsících se utvořil na polích silný povrch hrud, který zůstal až do podzimu.

Rok 1948

- Rok byl již úrodnější, SSSR nám vypomohl při neúrodě.
- I v naší obci začaly změny po únoru. Drobný lid je přijal s uspokojením, zámožní s nelibostí.
- Předsedou MNV byl Jan Staňa.

Rok 1935 – učitel Karel Pilný

Divadlo Slovácká princezna – Jednota Orel v Újezdě

Rok 1949

- *Byl spokojeně úrodný. Ustávalo předražování nepoctivců.*
- *Byl dohotoven rybníček.*
- *Obci se ulevilo, všechny náklady převzal stát.*

Rok 1950

- *Rok byl i přes sucho dosti úrodný. „Byly znárodněny některé zemědělské podniky pro neplnění povinností, zkomunálněné a združstevněné podniky živnostenské a řemeslné, jakožto služba pro celek.“*
- *Všichni dostali zaměstnání, i když to bylo proti dosavadní zvyklosti.*
- *V tomto roce se usnesl MNV pro sloučení Šternova s obcí Újezdem. Společný MNV všech tří sloučených obcí: Újezd, Šternov a Rychmanov spolu s JZD se rozhodl pro technicko-hospodářskou úpravu všech katastrů.*
- *Vzniklo mnoho nervozity pro společné hospodaření. Tímto rokem končí Šternovská kronika.*

*Rychmanovští obecní zastupitelé. (Zprava) Nohel Vincenc, Petlach František, Petlach Antonín, Ryšavý Ludvík
Školní rok 1925–1926, třídní učitel Karel Pilný*